

عدالت دیجیتال

فناوری و اینترنت در حل و فصل اختلافات

تألیف:

پروفسور ریچارد ساسکایند

ترجمه:

دکتر حسین صادقی

(عضو هیات علمی دانشگاه تهران)

دکترسید ساسان قدسی

مهدی ناصر

کاتش، ام. ایتن، ۱۹۲۵-م. Katch, M. Eitan, 1945	رشد
عدالت دیجیتال: فناوری و اینترنت در حل و فصل اختلافات / تألیف ریچارد ساسکایند [مصحح: ام. ایتن کاتش]، اهرنا رایینوویچ؛ این؛ با پیشگفتاری از ریچارد ای ساسکایند؛ ترجمه حسین صادقی، سیداسان قدسی، مهدی ناصر	عنوان و نام پدیدآور
تهران: حقوق بار، ۱۴۰۰.	مشخصات نشر
۲۲۰ ص.	مشخصات ظاهری
978-622-7220-29-2	شابک
عنوان اصلی: Digital justice : technology and the internet of disputes, 2017.	یادداشت
کتابنامه: ص. [۱۹۹] - ۲۹۹: مجتبی به صورت زیرنویس.	یادداشت
فناوری و اینترنت در حل و فصل اختلافات.	عنوان دیگر
حقوق - داده‌پردازی	موضوع
Law -- Data processing	موضوع
تکنولوژی اطلاعات -- قوانین و مقررات	موضوع
Information technology -- Law and legislation	موضوع
تکنولوژی و قانون	موضوع
Technology and law	موضوع
اینترنت -- قوانین و مقررات	موضوع
Internet -- Law and legislation	موضوع
شبکه‌های کامپیوتری -- قوانین و مقررات	موضوع
Computer networks -- Law and legislation	موضوع
شبه جرم	موضوع
رایینوویچ، اهرنا	نشانده افزوده
Rabinovich-Einy, Orna	نشانده افزوده
ساسکایند، ریچارد ای.، ۱۹۶۱-م.م. مقدم‌نویس	نشانده افزوده
Susskind, Richard E.	نشانده افزوده
صادقی، حسین، ۱۳۵۵- مترجم	نشانده افزوده
قدسی، سیداسان، ۱۳۸۰- مترجم	نشانده افزوده
ناصر، مهدی، ۱۳۷۲- مترجم	نشانده افزوده
Koosh	رده بندی کنگره
۹۷۸۶۲۲۰۲۹۰۲	رده بندی دیویی
۸۹۶۴۲.۲	شماره کتابشناسی ملی

www.ketab.ir

عدالت دیجیتالی

فناوری و اینترنت در حل و فصل اختلافات

تألیف: پرفسور ریچارد ساسکایند
مترجمین: دکتر حسین صادقی - دکتر سید ساسان قدسی - مهدی ناصر

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰
انتشارات: حقوق یار
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ

ISBN: 978-622-7220-29-2

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۲۲۰-۲۹-۲

مرکز بخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان روانمهر،
بن‌بست دولت‌شاهی، پلاک ۱ واحد ۱، انتشارات حقوق‌یار
فروشگاه الکترونیکی: www.hoghoghyaar.com
تلفن تماس: ۶۶۹۷۷۷۸۴-۶۶۴۰۶۲۸۵, ۸۷
فکس: ۶۶۴۹۲۲۹۵

فهرست مطالب

مقدمه مترجم:	۷
بخش اول: حل آنلاین اختلافات و دستیابی به عدالت	۹
فصل اول: حل و فصل و پیشگیری از اختلافات آنلاین: یک مرور کلی تاریخی	۱۱
تاریخچه اختلافات آنلاین	۱۱
کاربران بیشتر، اختلافات بیشتر	۱۴
تکامل حوزه حل آنلاین اختلافات صعود از سازوکار ADR به سازوکار ODR	۱۸
از مجرای ابزارها به محیط سیستم ها	۱۹
فصل دوم: دستیابی به عدالت دیجیتالی	۲۳
دسترسی به عدالت در دوران پیش از عرصه دیجیتال	۲۳
جنبش سه جانبه دسترسی به عدالت	۲۷
بهبود دسترسی به عدالت از طریق سازوکار ODR	۳۱
حل آنلاین اختلافات	۳۲
پیشگیری از اختلافات آنلاین	۳۷
بخش دوم: حدفصل میان عدالت دیجیتالی و ناعدالتی دیجیتالی	۴۱
فصل سوم: تجارت الکترونیک و اینترنت پول	۴۳
حل اختلافات	۵۱
جلوگیری از بروز اختلافات	۵۹
داستان و درس دیگری	۷۳
فصل چهارم: نقش اینترنت در مراقبتهای بهداشتی مبتنی تقاضا	۸۱
بروز اختلافات	۸۳
حل اختلافات	۱۰۹

۱۱۹.....	پیشگیری از بروز خطاهای پزشکی و اختلافات
۱۲۵.....	فصل پنجم: چالش رسانه‌های اجتماعی و ضد اجتماعی
۱۳۰.....	اختلافات به عنوان یک حوزه در حال رشد
۱۳۵.....	حل اختلاف به عنوان یک حوزه در حال رشد
۱۵۱.....	پیشگیری از بروز اختلاف
۱۶۳.....	فصل ششم: کار و شبکه کار
۱۶۵.....	فناوری و محل کار جدید
۱۶۹.....	ایجاد اختلافات دیجیتال در محل کار جدید
۱۷۳.....	حل اختلاف کارگری و کارفرمایی در محیط دیجیتال
۱۷۹.....	پیشگیری از اختلاف در محل کار دیجیتال
۱۸۳.....	فصل هفتم: پیاده سازی سازوکار حل آنلاین اختلافات در دادگاه‌ها و سایر امور عمومی
۱۸۶.....	حل اختلاف توسط نهادهای عمومی: تمرکز بر دادگاه‌ها
۱۸۷.....	تکنولوژی به عنوان ابزار مدیریت پرونده
۱۸۸.....	دولت الکترونیکی و استفاده از فناوری توسط دوره‌های آموزشی
۱۸۹.....	فناوری به عنوان ابزار "دسترسی به عدالت"
۱۹۰.....	حل اختلاف آنلاین در دادگاه‌ها
۱۹۰.....	ابتکارات اولیه ODR
۱۹۱.....	ابتکارات اخیر ODR
۱۹۶.....	جلوگیری از اختلاف توسط دادگاه‌ها و موسسات عمومی
۱۹۹.....	فهرست منابع

مقدمه مترجم

حق دسترسی به دادرسی عادلانه به عنوان یکی از اصول مهم حقوقی بین المللی و حقوق بشری است که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز به آن تاکید شده است. بر اساس اصل سی و چهارم قانون اساسی، دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می تواند به منظور دادخواهی به دادگاه های صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این گونه دادگاه ها را در دسترسی داشته باشند و هیچ کس را نمی توان از دادگاهی که به موجب قانون حق مراجعه به آن را دارم منع کرد. این موضوع در اصول شصت و یکم، نودم، یکصد و پنجاه و نهم، یکصد و هفتاد و سوم و یکصد و هفتاد و چهارم قانون اساسی نیز مورد تاکید قرار گرفته است. تحولات قضائی همواره در راستای افزایش سرعت و دقت در رسیدگی به دعاوی مردم مورد توجه سیاستگذاران قضائی کشورها بوده است. اما این واقعیت که به دلیل ساختار و تشکیلات پیچیده قضائی و تشریفات دادرسی، همواره اطاله دادرسی یک معضل مهم در نظام های قضائی می باشد، نظام های حقوقی کشورها از جمله کشور ما را بر آن داشته است تا شیوه های جایگزین حل اختلاف (ADR) را مورد شناسائی و تشویق قرار دهند. مقررات مربوط به داوری در قانون دادرسی مدنی و قانون داوری تجاری بین المللی و احکام خاص قانونی که در زمینه داوری وجود دارد، در این راستا وضع شده اند. هرچند این شیوه ها می تواند تا حدودی نیاز مردم به دادگاه ها را کمتر کند، اما ضمن اینکه در کشور ما این شیوه ها کمتر مورد استفاده مردم و تشویق سیاستگذاران بوده است، حتی در کشورهای پیشرو در تحولات قضائی نیز با توجه به تحولاتی که در زمینه گسترش روابط حقوقی اشخاص بویژه در زمینه تجارت الکترونیک صورت گرفته، ابتکارات جدید و نهاد سازی های حقوقی نوین مورد توجه قرار گرفته است.

بر اساس گزارش ارائه شده در این کتاب، اختلافات بین ۳ تا ۵ درصد از معاملات آنلاین ایجاد می شود که در مجموع بیش از هفتصد میلیون اختلاف تجاری در زمینه تجارت

الکترونیک تنها در سال ۲۰۱۵ بوده است. این حجم از اختلافات تجاری ناشی از مبادلات تجاری الکترونیکی، اقتضای یک رویکرد جدید در نظام دادرسی دارد. از این رو سازوکارهای جدیدی مانند شیوه های حل و فصل آن لاین اختلافات (ODR) ایجاد شده است. در این روش، ما شاهد نظام دادرسی هستیم که مبتنی بر آرمان هایی نظیر قضات بدون دادگاه، عدالت بدون وکیل، دادگاه به عنوان یک سرویس و نه یک مکان است.

کتاب حاضر در سال ۲۰۱۷ توسط انتشارات آکسفورد منتشر شده است. نویسنده این کتاب، پروفیسور ریچارد ساسکاین، رئیس انجمن کامپیوتر و حقوق و مشاور فناوری اطلاعات لرد رئیس دادگستری انگلستان و ولز می باشد که کتاب حاضر را بر مبنای تحولات صورت گرفته ناشی از فناوری های ارتباطی جدید در زمینه روش های حل و فصل آن لاین اختلاف و دو رویکرد حل و فصل و پیشگیری از اختلاف و با بیان مثالهایی از اقدامات صورت گرفته توسط سازمانهای کسب و کار اینترنتی بزرگ نظیر آمازون و اوبر و ای بای و... تدوین نموده است. این کتاب ارزشمند می تواند مورد استفاده سیاستگذاران قضائی و حوزه فناوری اطلاعات و تجارت الکترونیک از یک طرف و بخش های بازرگانی و کسب و کار خصوصی که در محیط اینترنت و فضای مجازی فعالیت می نمایند، باشد.

امید است این اثر بتواند مورد استفاده از جامعه هدف قرار گرفته و سرآغازی برای ایجاد تحول در زمینه دادرسی ها مبتنی بر فناوری های نوین باشد.

دکتر حسین صادقی

استادیار گروه کسب و کار دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران